

Historia Komisji Edukacji Narodowej

Główni inicjatorzy

Stanisław August Poniatowski

Hugo Kołłątaj

Geneza powstania

Komisja Edukacji Narodowej (KEN) była pierwszym w Europie centralnej i wschodniej systemem publicznego szkolnictwa, ustanowionym w 1773 roku w Polsce. Geneza jej powstania była związana z potrzebą reformy edukacji w kraju oraz dążeniem do podniesienia poziomu oświaty. Komisja powstała po kasacji zakonu Jezuitów.

**27 września
1540 r**

Założenie zakonu
Jezuitów przez
Ignacego Loyole

Św. Ignacy Loyola

Początki i działalność szkół jezuickich

Szkoły Jezuickie w Polsce rozpoczęły swoją działalność w 1565r. Powstało wiele szkół i kolegiów m.in kolegium w Pusku(1566) oraz w Wilnie(1570).

Sam zakon sprowadził do Polski biskup warmiński Stanisław Hozjusz, w roku 1564, fundując im Kolegium Jezuitów w Braniewie.

Dawna siedziba Kolegium Jezuickiego w Toruniu

Ostatnie lata działalności.

Zakon Jezuitów został rozwiązany w 1773r przez papieża Klemensa XIV.

Stało się to ze względu na to, że system edukacji zakonu ukierunkowany był na kształcenie w języku łacińskim teologii katolickiej natomiast inne przedmioty były traktowane jako drugorzędne.

Rozwiązanie zakonu początkowo zagroziło polskiej edukacji lecz ostatecznie dało ono impuls do głębokich reform.

Początki
Komisji
Edukacji
Narodowej

14 października 1773r

**Powołanie KEN na mocy ustaleń Sejmu
Rozbiorowego. Zadaniem KEN było
nadzorowanie, reorganizacja i rozwijanie
systemu edukacji w Polsce**

Lata 1773 - 1780

Eksperci pod wodzą Hugona Kołłątaja opracowali trzystopniowy model szkół podstawowych i średnich.

Najniższym stopniem były szkoły parafialne przeznaczone dla niższych stanów (chłopów i mieszczan), pośrednim szczeblem były państwowe szkoły powiatowe – do których głównie trafiały dzieci z rodzin szlacheckich, ale które były też otwarte dla najzdolniejszej młodzieży ze stanów niższych, zaś stopniem najwyższym były dwa uniwersytety : w Wilnie i Krakowie. W ramach reformy edukacji podstawowej stworzono Towarzystwo do Ksiąg Elementarnych.

Lata 1781 - 1788

Reforma dwóch szkół wyższych – Akademii Krakowskiej i Wileńskiej. Oprócz pełnienia obowiązków typowych dla uczelni wyższych, zajęły się także bezpośrednim nadzorem szkół średnich i podstawowych.

Lata 1789 - 1794

Stopniowy rozkład i utrata wpływów Komisji, co było procesem równoległym do powolnej utraty wpływów politycznych przez stronnictwo reformatorów i rozpadu Rzeczypospolitej.

Ostateczny cios Komisji zadała konfederacja targowicka, która odebrała jej władzę nad szkołami zakonnymi oraz całkowicie zmieniła jej skład.